

PROKURATUUR

Kriminaalmenetluse lõpetamise määrus

Koostamise kuupäev ja koht:	22.07.2026, Pärnu
Koostaja ametinimetus ja nimi:	ringkonnaprokurör Liisi Kisler
Ametiasutuse nimi:	Lääne Ringkonnaprokuratuur
Kriminaalasja number:	25267000205
Kuriteo kvalifikatsioon:	KarS § 423 lg 1
Kahtlustatava nimi (isikukood):	XXX (36006124238)

Lääne Ringkonnaprokuratuur menetleb kriminaalasja, milles XXX kahtlustatakse KarS § 423 lg 1 järgi kvalifitseeritava kuriteo toimepanemises, mis seisneb selles, et tema juhtis 21.06.2025. a kella 15.53 ajal Pärnumaal, XXX linnas, XXX külas, XXX XX läheduses oleval juurdesõiduteel mootorsõidukit Dacia XXX registreerimismärgiga XXX XXX, ei olnud liikluses piisavalt ettevaatlik, hoolikas ja tähelepanelik, ei arvestanud eripäraga, et lapse areng ei võimalda liiklusolusid terviklikult hinnata, ei valinud liiklemiseks sobivat sõidukiirust ning ei täitnud tee andmise kohustust, mille tagajärjel sõitis otsa jalgrattaga jalgratta- ja jalgteel sõitnud XXX. Kokkupõrke tagajärjel sai XXX eluohtliku tervisekahjustuse: reieluu lahtine nihkega murd koos pehmete kudede turse ja nahaaluse verevalumiga.

Oma sellise tegevusega rikkus XXX liiklusseaduse:

- § 14 lg 2 nõudeid, mille kohaselt peab iga liikleja, liikluse korraldaja ja muu isik peab järgima liiklusalaste õigusaktide nõudeid, olema liikluses hoolikas ja ettevaatlik ning tagama liikluse sujuvuse, et vältida ohtu ja kahju tekitamist;
- § 16 lg 1 nõudeid, mille kohaselt peab liikleja olema viisakas ja arvestama teiste liiklejatega ning oma käitumises hoiduma kõigest, mis võib takistada liiklust, ohustada või kahjustada inimesi, vara või keskkonda;
- § 17 lg 3 nõudeid, mille kohaselt peab parklast, õuealalt, puhkekohast, teega külgnevalt alalt või nende juurdesõiduteelt teele sõites peab juht andma teed igale teel liiklejale, kui teeandmise kohustus pole liikluskorraldusvahenditega reguleeritud teisiti;
- § 35 lg 1 nõudeid, mille kohaselt juht ei tohi oma tegevusega ohustada jalakäijat, kergliikurijuhti, robotliikurit ega jalgratturit. Eriti tähelepanelik peab juht olema lapse, vanuri ning haigustunnustega, liikumispuudega ja pimeda inimese suhtes.
- § 36 lg 1 nõudeid, mille kohaselt peab juht arvestama, et lapse areng ei võimalda veel liiklusolusid terviklikult hinnata.
- § 50 lg 3 p 1, 2 nõudeid, mille kohaselt peab juht kohandama oma sõiduki kiiruse olukorrale vastavaks. Sõidukiiruse valikul peab juht arvestama oma sõidukogemust, teeolusid, tee ja sõiduki seisundit, veose iseärasusi, ilmastikutingimusi, liikluse tihedust ning muid liiklusolusid, et ta suudaks seisma jääda sõiduki eespoolse nähtavusulatuse piires ning teel oleva sellise takistuse ees, mida juht pidi ette aimama; vähendama kiirust ning vajaduse korral seisma jääma, kui tingimused seda nõuavad, eriti siis, kui nähtavus on halb.

Kriminaalasjas ei ole vaidlust faktiliste asjaolude üle, s.o sündmuse toimumise üle. Seda kinnitavad nii sündmuskoha vaatlusprotokoll kui ka sündmuses osalenud ja juures viibinud isikud - XXX, XXX, XXX. Samuti on terviseseisundit ja vigastusi kirjeldavate ning ekspertiisiaktiga tuvastatud kannatanul eluohtlik tervisekahjustus. Samuti on prokuratuuri hinnangul tuvastatud ettevaatamatusest liiklus- ja käitumisnõuete rikkumine.

KrMS § 202 lg 1 sätestab, et kui kriminaalmenetluse ese on teise astme kuritegu ja selles kahtlustatava isiku süü ei ole suur ning ta on heastanud või asunud heastama kuriteoga tekitatud

kahju ja tasunud kriminaalmenetluse kulud või võtnud endale kohustuse tasuda kulud ning kui kriminaalmenetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi, võib prokuratuur kahtlustatava nõusolekul taotleda, et kohus kriminaalmenetluse lõpetaks. Samas paragrahvi lõike 7 kohaselt, kui kriminaalmenetluse esemeks on teise astme kuritegu, mille eest karistusseadustiku eriosa ei näe karistusena ette vangistuse alammäära või näeb karistusena ette ainult rahalise karistuse, võib KrMS § 202 lõigetes 1 ja 2 sätestatud alustel kriminaalmenetluse lõpetada ja kohustused määrata prokuratuur.

Prokurör, tutvunud kriminaalasja materjalidega leiab, et käesoleval juhul esinevad KrMS § 202 lg-tes 1 ja 7 sätestatud eeldused menetluse lõpetamiseks avaliku menetlushuvi puudumise tõttu ja kuna isiku süü ei ole suur.

XXX esitatud kahtlustuse näol on tegemist teise astme kuriteoga. KarS § 423 lg 1 eest ei näe karistusseadustik ette alammäärana vangistust, vaid rahalise karistuse. Sanktsiooni maksimummääraks on kuni kolmeaastane vangistus.

KrMS § 202 lg 1 raames mõeldakse isiku teosüüd karistusseadustiku mõttes, s.o vaadatakse üksnes konkreetset kuritegu, mitte isikut või tema varasemat käitumist, ning erinevaid preventsiioone. Arvesse võetakse isiku panust kuriteo toimepanemisel, tahtluse või ettevaatamatuse astet, tekitatud kahju liiki ja suurust, isiku vanust ja arusaamisvõimet ning seadusandja poolt sätestatud karistus.

Kui hinnata kriminaalasjas kogutud tõendeid nende kogumis, siis nähtub, et kahtlustatav on küll liiklusõnnetuse põhjustamises süüdi, kuid antud süü selle teo puhul ei ole niivõrd suur, et asja peaks saatma kohtumenetlusse. Liiklus on küll elusfäär, mille vastu avalikkusel peab olema eriline usaldus, kuid igasse toimunud liiklusõnnetusse ei saa suhtuda ühtse kaaluga, vaid hinnata tuleb konkreetse liiklusõnnetuse asjaolusid, isikute käitumist ja isikuandmeid. Kahtlustatav oli kaine, omas vastava kategooria mootorsõiduki juhtimise õigust, õnnetuse tekkemehhanism oli kerge – liiklus- ja käitumisenõudeid rikuti ettevaatamatusest. Antud juhul on tegemist liiklusõnnetusega, mis päädis tahtmatult kannatanule eluohtlike kehavigastuste tekitamisega. Kannatanu ema XXX on andnud teada, et XXX on oma vigastustest paranenud (sh on eemaldatud võõrkehad tema jalast). Eeltoodut arvesse võttes leiab prokurör, et kahtlustatava süü ei ole KarS § 423 lg 1 teo mõttes suur.

Lisaks eeltoodule tuleb kaitsjaga nõustuda, et kriminaalasjas esinevad ka karistust kergendavad asjaolud KarS § 57 lg 1 p 1, 2, 3 ja 9 mõttes:

- kahtlustatav ja tunnistaja andsid kannatanule võimalikku maksimaalset abi pärast õnnetuse toimumist (tema rahustamine, kiirabi kutsumine, katmine vihma kaitseks jms);
- kahtlustatav kahetseb siiralt ja puhtsüdamlikult toimunut (avaldas 07.07.2026 taotluses);
- kahtlustatav, kannatanu ja tema seaduslik esindaja on tänaseks täielikult leppinud, kahtlustatav on kinkinud kannatanule tekitatud mittevaralise kahju (üle elatud valu ja vaeva) hüvitamiseks sülearvuti.

Kannatanu isa ei soovi kahtlustatava kohtulikku karistamist ning ka kannatanu ema ei vaielnud vastu kriminaalmenetluse lõpetamisele KrMS § 202 alusel. Kannatanu seaduslik esindaja ei soovi esitada kahtlustatava vastu kahjunõuet.

Kahtlustatava osas puudub ka avalik menetlushuvi, mis takistaks menetluse lõpetamist KrMS § 202 alusel. Kohtupraktikas seostatakse avalikku menetlushuvi enamjaolt materiaalses karistusõiguses sätestatud karistamise eesmärkidega, s.o üld- ja eripreventatiivsete

kaalutlustega. Eripreventatiivsetest kaalutlustest lähtuvalt on avalik menetlushuvi olemas, kui kriminaalmenetluse lõpetamine ja teo toimepannud isiku karistamisest loobumine võib eeldatavasti tingida tema poolt uute süütegude toimepanemise. Seda tõenäosust on võimalik hinnata lähtuvalt isiku varasemast karistatusest, menetluse aluseks oleva teo toimepanemise asjaoludest ja teo iseloomust, s.o kas tegemist on ühekordse või korduva teoaktiga.

XXX on XX-aastane ja teda ei ole varem kriminaalkorras karistatud. Teda on karistatud küll neljal korral liiklusseaduse rikkumise eest, kuid kõik karistused on arhiveeritud (viimane tegu toime pandud 06.05.2023). Samuti ei ole tema suhtes varem kriminaalmenetlus lõpetatud KrMS § 202-203¹ alusel ning prokuratuuri andmetel ei ole tema suhtes hetkel käimas ka ühtegi teist kriminaalmenetlust. Eeltoodust saab järeldada, et kuritegelik käitumine ei ole isikule eluviisiks ning ta on teinud juhtunust piisavaid järeldusi ja tegemist oli pigem ühekordse eksimusega. Seega kahtlustatava puhul ei ole alust arvata, et karistamisest loobumine võib tingida kuritegude toimepanemise jätkamise.

Üldpreventatiivsest aspektist on avalik menetlushuvi olemas eelkõige siis, kui teo toimepanemise viis, valdkond, tagajärjed või samaliigiliste kuritegude suur arv ja ühiskonnaohtlikkus on sellised, et menetluse lõpetamine ja lisakohustuste määramine ei oleks kriminaalpoliitiliselt vastuvõetavad. Sellised kuriteod, milles menetluse lõpetamine ei ole eelduslikult kooskõlas üldpreventatiivsete kaalutlustega, kajastuvad Riigi peaprokuröri 15.03.2022 juhise nr RP-1-2/22/1 punktides 3.2 ja 3.3. Täpsemalt näeb viidatud juhise ette punktis 3.3.13 avaliku menetlushuvi juhul, kui liiklusalase kuriteoga põhjustati inimese surm või raske tervisekahjustus. Prokurör leiab, et arvestades eelpool käsitletud kuriteoga seotud asjaolusid ja isikut, üldpreventatiivsest aspektist avalik menetlushuvi siiski puudub.

Avalik menetlushuvi on olemas üldjuhul ka siis, kui kuritegu on toime pandud elusfääris, mille vastu peab avalikkusel olema eriline usaldus, või isiku karistamine on vajalik õiguskorra kaitsmise huvides või kuriteo tõttu kannatanul puuduvad peale kriminaalmenetluse efektiivsed õiguskaitsevahendid. Selliste juhtudega käesoleval juhul tegemist ei ole. Kahtlustatav ei ole avaliku elu tegelane, liiklusõnnetus ei juhtunud ühistranspordiga seotult, vaid eraisikute vahel kergliiklustee ja juurdesõidutee ristumiskohas ning ta ei ole ka ametilt erilist usaldusväärsust eeldav isik.

XXX etteheidetava süüteo kriminaalõigusnormidega kaitstava õiguskorra kui üldise väärtusmastaabi riive heastamine ning tema õigskuulekale käitumisele suunamine on prokuröri arvates võimalik saavutada ka muude vahenditega kui kriminaalkorras karistamisega.

KrMS § 202 lg 2 kohaselt võib kriminaalmenetluse lõpetamise korral kahtlustatava nõusolekul panna talle kohustuse määratud tähtajaks tasuda kriminaalmenetluse kulud ja hüvitada kuriteoga tekitatud kahju, maksta kindel summa riigituludesse või sihtotstarbeliseks kasutamiseks üldsuse huvides, teha 10-240 tundi üldkasulikku tööd, alluda ettenähtud ravile, mitte tarvitada narkootilisi või psühhotroopseid aineid või alkoholi, osaleda sotsiaalprogrammis, alluda karistusseadustiku § 75¹ lõikes 1 sätestatud alkoholi tarvitamise keelu täitmist kontrolliva elektroonilise seadme valvele või täita muu asjakohane kohustus.

Arvestades kuriteo toimepanemise asjaolusid, kahtlustatava isikut, tema käitumisviisi, süü suurust, kuriteo olulisust ja raskusastet ning seda, et kannatanule on kahju hüvitatud, on prokuröri hinnangul põhjendatud kohustada kahtlustatavat tema nõusolekul maksma kindla summa riigi tuludesse ja tasuma kriminaalmenetluse kulud. Kriminaalasjas on menetluskulude isiku kohtuarstliku ekspertiisi tegemise kulu 155 eurot (akt nr XXX). Nimetatud kohustused on

prokuröri arvates piisavad XXX poolt toimepandud tegude suhtes riikliku hukkamõistu väljendamiseks.

Avaliku menetlushuvi hindamisel tuleb märkida, et antud juhul juba kriminaalmenetluse alustamine ja läbiviimine, milles XXX koheldi kahtlustatavana, oli tema jaoks preventiivseks teguriks, mis aitab aru saada oma teo keelatuses ning vastavalt sellele arusaamisele käituda ja hoiduda süütegude toimepanemisest. Puudub alus arvata, et kahtlustatav jätkab edaspidi kuritegude toimepanemist. Prokuröri hinnangul saab KrMS § 202 sätestatud kohustustega suunata XXX õiguskäitlusele.

Eeltoodud asjaolusid arvestades leiab prokurör, et kriminaalmenetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi ning tuleb asuda seisukohale, et kahtlustatava suhtes ei ole vajalik ilmtingimata eri- ega üldpreventiivsetel kaalutlustel kriminaalmenetlusega jätkamine või karistuse kohaldamine. Seega puudub edasine avalik menetlushuvi kriminaalmenetluse jätkamiseks XXX suhtes ning KrMS § 202 sätestatud aluste esinemise korral võib kriminaalmenetluse lõpetada. Samas ei tähenda see seda, et kahtlustatav on käitunud õiguspäraselt ning kriminaalmenetluse lõpetamist ja eeltoodud põhjendusi ei saa käsitleda kui avalikkusele signaali saatmist, et liikluses sõidukit juhtides ei pea olema ettevaatlik.

XXX on andnud nõusoleku kriminaalmenetluse lõpetamiseks ning lubanud täita talle pandud kohustused. Seega, kuna tegemist on teise astme kuriteoga, isiku süü ei ole suur ja menetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi ning XXX on nõus kuriteo heastamiseks maksuma kindla summa riigituludesse ja tasuma kriminaalmenetluse kulud, siis prokurör leiab, et on olemas alused kriminaalmenetluse lõpetamiseks XXX suhtes KrMS § 202 sätteid kohaldades.

Vastavalt KrMS § 202 lg-tele 6 ja 7 võib prokuratuur kriminaalmenetluse uuendada kui isik ei täida talle pandud kohustusi.

Juhindudes KrMS §-dest 202 lg 7 ja 206, prokurör määras:

1. Lõpetada kriminaalasjas nr 25267000205 menetlus.

2. Määratud kohustuse liik ja tähtaeg:

2.1. KrMS § 202 lg 2 p 2 alusel on XXX kohustatud maksuma riigituludesse 1000 eurot.

2.2. KrMS § 202 lg 2 p 1 alusel on XXX kohustatud tasuma kriminaalmenetluse kulud 155 eurot.

Kohustuste täitmise tähtajaks määrata 22.08.2026 (k.a).

Kohustuste täitmiseks vajalikud andmed (saaja, pankade loetelu, konto numbrid, viitenumber ja selgitused) saadetakse eraldi dokumendina kahtlustatava e-posti aadressile (XXX@gmail.com).

3. KrMS 4. peatükis loetletud tõkendite ja muude kriminaalmenetluse tagamise vahendite tühistamine: ei ole kohaldatud.

4. Asitõendid või äravõetud või konfiskeerimisele kuuluvad objektid: puuduvad.

5. Riiklikus sõrmejälgede registris, andmekogus ABIS ja riiklikus DNA-registris sisalduvate andmete kustutamine: andmeid ei kogutud.

6. Kriminaalmenetluse kulud: isiku kohtuarstliku ekspertiisi tegemise kulu 155 eurot, mis jääb kahtlustatava kanda.

7. Vastavalt KrMS § 206 lõikele 2 anda kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia kahtlustatavale, tema kaitsjale ja saata kannatanu seaduslikule esindajale XXX.

Liisi Kisler

Menetlustoimingus osaleb tõlk Milvi Aasaru, kes on KrMS § 161 lõike 6 kohaselt kohustatud tõlkima kõik menetlustoimingusse puutuva täpselt ja täielikult ning hoidma saladuses talle tõlkimisel teatavaks saanud andmeid. Teda on hoiatatud, et oma ülesannete täitmisest alusetu keeldumise ja teadvalt valesti tõlkimise eest vastutab ta KarS §-de 318 ja 321 järgi.

(allkirjastatud digitaalselt)

Kriminaalmenetluse lõpetamise määrus on mulle tõlgitud ja on arusaadav. Olen kohustustega nõus ja määruse koopia kätte saanud. Saan aru, et määruses nimetatud kohustuse täitmata jätmise korral kriminaalmenetlus uuendatakse.

XXX _____
(allkiri, kuupäev)

Juures viibis kaitsja Teet Veer _____
(allkiri, kuupäev)